

เมื่อความรู้ที่เคยเรียนถูกเล่าใหม่จากประสบการณ์ตรง

ผมออกแบบให้การดูงานครั้งนี้เป็นการดูงานเชิงปฏิบัติ นักศึกษาจะถูกแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละประมาณ 5-6 คน เริ่มจากมอบภารกิจง่าย ๆ ให้ด้วยการให้ทุกคนหาอาหารกลางวันทานเอง เพื่อที่จะดูไหวพริบปฏิภาณ และปลูกฝังขาดญาณการเอาตัวรอดของพวกเราขึ้นมา นักศึกษาทุกคนพูดภาษาจีนไม่ได้ เราต้องเรียนรู้เอาเฉพาะหน้าจากทุกอย่างที่เรามี

จากนั้นทุกกลุ่มได้รับบทบาทให้เป็นนักธุรกิจไทยที่ต้องการนำเข้าสินค้าถุงเท้า ถุงเท้าแปลกๆ ใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพในตลาดไทย พวกเขาต้องออกไปตามหาถุงเท้าแบบนั้น พร้อมถามซักใช้คนขาย เช่น ราคาเท่าไร ต้องซื้อขั้นต่ำกี่ชิ้น แล้วถ้าซื้อมากกว่านั้นจะได้ลดราคาไปเท่าไร เราเพิ่งทราบว่าแต่ละร้านไม่มีแผ่นพับหรือเอกสารใดๆ ให้ลูกค้า เราต้องทำแคตตาล็อกสินค้าขึ้นมาเอง นักศึกษาต้องขออนามบัตร ถ่ายรูปสินค้า ถามรหัสสินค้า ตลอดจนคำนวณค่าใช้จ่ายในการนำเข้า เช่น ค่าขนส่ง ภาษี และเราต้องคำนวณต้นทุนเพื่อสินค้าชำรุดเสียหายด้วย ซึ่งตรงนี้ตำราไม่ได้สอน ผมต้องการแสดงให้เห็นว่า เราอย่าไปคิดถึงแต่อุปสรรคจนไม่ได้ทำอะไรเลย

ปัญหาที่ทุกคนกลัวคือ ภาษา เราพูดภาษาจีนกันได้น้อยมาก แต่เราพาไปให้เห็นว่าที่อู่ฉินมี Service Center พร้อมบริการทุกที และถ้าหากเราไม่มีเงินจ้างล่ามมีอาสาชีพ เขาก็มีล่ามเป็นนักศึกษาฝึกงานเตรียมไว้ให้ด้วยแบบไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งตรงนี้ดีมาก ทำให้เราเห็นว่าทางการจีนให้ความสำคัญกับอู่ฉินเป็นอย่างมาก เขาส่งเสริมให้เมืองนี้เป็น World Class One Stop Service Platform อย่างแท้จริง

ใครบอกว่าเมืองอู่ฉินมีแต่บ๊อบก๊อป?

เกือบร้อยละร้อยของผู้คนที่ผมพบจะพูดว่า “ไปดูงานเมืองฉินเหอ? ไปดูของก๊อปรีไร?” ผมไม่ปฏิเสธครับว่าในรายการทัวร์แบบฉบับเขาจะใส่ตลาดก๊อปปี๊ เกาเป่าฉิน เข้าไปด้วย และก๊อปเราก็ดูได้ไปดูกันมาจริงๆ แต่ว่าผมพานักศึกษาไปเดินตลาดขายของก๊อปในมุมมองที่ต่างออกไป แทนที่เราจะเพลิดเพลินไปกับการเลือกซื้อสินค้าราคาถูกๆ เราใช้โอกาสนี้ศึกษาของก๊อป และเรียนรู้วิถีชีวิตของก๊อปว่าเขาทำอะไร ของแท้ของปลอมต่างกันอย่างไร เราได้เรียนรู้ถึงบทบาทของสินค้าลอกเลียนแบบในฐานะที่เป็นกลไกผลักดันเศรษฐกิจแบบไม่เป็นทางการ (Informal Economy) ในประเทศจีน

ผมอธิบายให้นักศึกษาฟังว่า จีนเองก็เริ่มที่จะจริงจังกับการจับกุมร้านขายของก๊อปขึ้นมาอย่างมากแล้ว เนื่องจากประเทศพัฒนาแล้วก็กดดันจีนผ่านทางเวทีต่างๆ เช่น เวที WTO หรือกดดันผ่านการเจรจาঝกลุ่ม FTA ดังนั้น จีนจะมัวหลับตาข้างหนึ่งในกับอุตสาหกรรมสินค้าก๊อปปี๊เหมือนแต่ก่อนไม่ได้แล้ว เขาก็ต้องพัฒนาสินค้าที่เป็นนวัตกรรมออกมา เช่น ผมพานักศึกษาไปดูตึก Shanghai World Financial Center ซึ่งมีความสูงทัดเทียม Tokyo Skytree ของญี่ปุ่น ซึ่งการสร้างตึกกระฟ้าขนาดนี้ต้องใช้ความรู้ด้านวิศวกรรมขั้นสูง ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างเฉพาะด้าน และใช้สินค้าร่วมกันอื่นๆ ที่มีความทันสมัย เช่น ลิฟท์ความเร็วสูง และเราได้ไปดูรถไฟความเร็วสูง หรือรถไฟ Maglev เป็นรถไฟแม่เหล็กลื่นไถลไม่ติดราง วิ่งด้วยความเร็ว 300 กม./ชั่วโมง ที่พาเราเดินทางจากเซี่ยงไฮ้ไปหางโจวในเวลาเพียง 1 ชั่วโมง ซึ่งเดี๋ยวนี้จีนกลายเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าไฮเทคไปแล้ว ตรงนี้เองที่จะนำพาให้ประเทศเขาก้าวพ้นกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ไปได้

เข้าวันหนึ่ง ผมปลุกนักศึกษาตั้งแต่ตี 5 เพื่อไปเดินย่านเถียนจื่อฟาง ในเซี่ยงไฮ้ มันเป็นย่านที่ยังไม่ค่อยมีคนไทยมา จะเรียกว่าเป็น Unseen Shanghai ก็ได้ แต่ก่อนย่านนี้เป็นเขตเช่าของฝรั่งเศส ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ปัจจุบันนี้ถูกพัฒนาเป็นย่านขายสินค้าสร้างสรรค์ ทุกๆ ที่ทุกๆ ร้านที่เราเดินผ่านไปขายสินค้าที่ผสมไปด้วยไอเดียออริจินัลต่างจากภาพเมืองจีนที่เรามักจินตนาการกันไว้ ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจสร้างสรรคตรงนี้เหมาะสำหรับประเทศที่ไม่มีทุนรอนมาก แต่มีการเพิ่มคุณค่าสูง อยากให้ลูกศิษย์ผมได้รับแรงบันดาลใจจากที่นี่

อ่าน ต่อฉบับหน้า

